

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen	v upravnihstvom prejemanj
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 550
na mesec 2—	na mesec 190

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (1. nadstropje levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan svezor izvenredni nedelje in praznika.

Inserati veljajo: peterostopna petič vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 35.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 28—
pol leta 13—	pol leta 14—
četrt leta 650	četrt leta 700
na mesec 230	na mesec 280

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znakma.

Upravištvu: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 35.

Nemško časopisje proti slovanskim članom drž. železniškega sveta.

»N. Fr. Presse« in strokovni list za tarifne zadeve »Allg. Tarif-Anzeiger« sta upr. la napad na slovanske člane državnega železniškega sveta, ker so ti zgolj iz stvarnih in gospodarskih nagibov v seji dne 10. t. m. glasovali proti reorganizacijskemu načrtu c. kr. železniškega ministrstva in potem, ko so bili po nemških članih pri volitvi pododseka majorizirani, odklonili načelne sodelovanje pri reorganizacijskem delu drž. železniškega sveta.

»N. Fr. Pr.« izvaja v svojem poročilu z dne 11. marca t. l. med drugim sledeče: »V današnji seji reorganizacijskega odbora se je zgodila vrsta slučajev, ki izvirajo iz nacionalnih zahtev slovanskih članov in ki so nekaj časa sem nadaljevanje po gotovem načrtu vršile se akcije slovanskih zastopnikov v svrhu, povečati njihov vpliv v drž. železniškem svetu in nemške člane kolikor mogoče majorizirati.

Na enak način kakor »N. Fr. Pr.« nastopa tudi list »Allg. Tarif-Anzeiger« na Dunaju agresivno. Ta časopis za tarifne zadeve izhaja na Dunaju in je njega lastnik in izdajatelj ces. svetnik Aleksander Freund, nemški član reorganizacijskega odbora drž. želez. sveta, kar pač pojasnjuje zvezo med napadi na slovanske člane, dasi bi moral strokovni list, ki ima tudi v slovanski krogih mnogo odjemalcev, v nacionalnih zadevah zavzemati strogo objektivno stališče. Gosp. ces. svetnik Freund pa hujša zoper avstrijske Slovence pod plaščem skrbnosti za prosperiranje trgovine ter industrije ravno tako, kakor »N. Fr. Pr.« List »Allg. Tarif-Anzeiger« piše o reorganizaciji avstr. drž. železnice v svoji 12. številki z dne 13. marca sledeče: »Drž. želez. svet ni več to, kar je bil. V to korporacijo, ki je imela prej samo smisel za stvarne nagibe, je prodrla infekcija nacionalnih konfliktov in s tega stališča se tam presojajo vsa vprašanja. Veliki reorganizacijski odbor je izvolil ožji pododsek, ki šteje 14 članov, a 5 jih je izvolitev iz narodnopolitičnih nagibov odklonilo. V takih razmerah ni mogoče vedeti, kdaj bo prišel drž.

želez. svet do meritornega razpravljanja o tem vprašanju (to je o predlogu g. ces. svet. Freunda na takojšnjo ustanovitev centralne tarifne oblasti). Med tem pa se zadržuje razvoj tarifnih del in podpira se vsled nizkih tarifov uvoz iz inozemstva, kar provzroča produkciji velikansko škodo.

Tendenca teh člankov je očividna. Javnosti se hoče dopovedati, da slovanski člani reorganizacijskega odbora drž. želez. sveta pri razpravah o vladnem načrtu o reorganizaciji uprave drž. železnice, niso uvaževali stvarne strani tega vprašanja in gospodarskih razmer, da se niso ozirali na potrebe tuzemske trgovine in tuzemske industrije, nego edino na svoje narodne interese in zahteve in da iz teh narodnih nagibov evirajo vlado in nemške člane pri plodnosnem delu ter tako provzročajo silno škodo domači trgovini in domači industriji, ne samo nemški, nego tudi slovanski.

Dolžnost vseh slovanskih članov drž. železniškega sveta je, da nastopijo kar najodločneje proti tej popolnoma neutemeljeni obdelitvi »N. Fr. Pr.« in lista g. ces. svetnika in člana drž. žel. sveta Aleksandra Freunda. Slovanski člani delajo in bodo delali samo to, kar jim velevala dolžnost. Znano jim je popolnoma, kako velikega pomena za celo državo je reorganizacija drž. železnice, kako velikanski vpliv bo imela na bodoči razvoj trgovine, industrije in agrikulture, in zato so si tudi popolnoma svesti svoje velike odgovornosti in presojaajo reorganizacijski načrt c. kr. železniškega ministrstva edino in izključno stvarno in zgolj z gospodarskega stališča.

Slovanski člani, ki žele samo resnega dela, so v seji reorganizacijskega odbora dne 22. februarja dosigli, da se je razprava o načrtu, ki je bil članom železniškega sveta vročen šele 5 do 3 dni pred sejo, odložila do 10. marca t. l., da se vsem članom zagotovi možnost, vladni načrt natančno prestudirati, da bi pri posvetovanju mogli izreči sodbo in predlagati dopolnitve, oziroma podajati iniciativne predloge.

Slovanski člani so po tem odgodenju pridobili čas porabili za temeljito studiranje vladnega načrta in so po zrelem in objektivnem prevdajanju prišli soglasno do mnenja, da sedanji čas za reorganizacijo železnice sploh ni primeren in da re-

organizacijski načrt c. kr. železniškega ministrstva v bistvu sploh ne mara reorganizacije, marveč da ima samo centralistične in strankarske namene. Slovanski člani so prišli do tega spoznanja iz stvarnih razlogov. Reforma tarifov c. kr. avstr. državnih železnice se je šele 1. jan. 1910 izvedla, torej tega ni niti tri mesece. Ta kratka doba pa ne zadošča. Da bi se z novo vpeljanimi tarifi zadostno seznanile prvotne proge državnih železnice, že celo pa ne na novo podžvljene železnice, češka sev. železnica, severo-zapadna železnica in drž. železnica avstro-ogrsko-razboje. Nele prometni uradi, temveč tudi centralne oblasti same zamorejo le z uporabo vseh sil premagati v komercialni službi težkoče, ki jih jim povzroča poraba novih tarifov. Ti nedostatki bi se pa silno povečali, če bi se še izvedla reorganizacija državno-železniške uprave, ki bi med drugim tudi povzročila, da bi se izpremenile sedanje meje odsekov v ravateljstvu in bi se posamezne proge pridilele drugim odsekom. S tem bi nastala v komercialnem in v prometni ter upravni službi prava zmešnjava.

Iz teh vzrokov bi gotovo zelo kazalo počakati z reorganizacijo drž. železnice do tega trenutka, ko se bodo novi tarifi pri drž. železnici zživeli in ko bi osebe novo podžvljenih železnice zadostno poznale službene predpise drž. železnice.

Kar se uide reorganizacijskega načrta samega, mora priznati vsak nepristranski presojevalec, da se vladni načrt v bistvu z reorganizacijo niti resno ne peča in da zasleduje projektirana ustanovitev petih centralnih oblastev na Dunaju samo centralistične in strankarske cilje. C. kr. železnično ministrstvo trdi, da bi te petere oblasti funkcionalno potpomogli uradi c. kr. ministrstva, v resnici pa ne pomenijo nič drugega kot ustanovitev nove instance med ravateljstvi, kar bi še bolj kompliciralo že zdaj okorno uradovanje.

Iz teh stvarnih razlogov so bili slovanski člani siljeni glasovati proti vladnemu načrtu. Stvarnost in resničnost teh vzrokov potrjuje najbolje tudi kritika z nemške strani objavljena v časopisu »Oester. Eisenbahnbeamten Zeitung« v št. 9. z dne 27. febr. in v št. 10. z dne 6. marca 1910. V teh člankih se označuje vladni načrt kot slab, popolnoma nezadosten in današnjim razmeram ne od-

govarjajoč in zasledujoč le osebne interese.

Tu naj bo citiran le en del kritike o ustanovitvi petih centralnih oblastev, ki je obsežna v 9. št. z dne 27. febr. t. l.: »Cel reformni načrt obstoji pravzaprav v tem, da se ustvari nekatere nove centralne oblasti (administrativna, tehnična, tarifna itd.), ki se označujejo kot pomožni organi železn. ministrstva, v resnici pa niso, kakor se splošno priznava, nič drugega kot nova instance med ministrstvom in ravateljstvi. Izvzemši ustvaritev novih oblastí niso ostali reformni predlogi niti govorjenja vredni.«

To sodbo je izrekel organ železn. uradnikov nemške narodnosti, in tem gotovo ne bo podtikala nacionalnih motivov niti »N. Fr. Pr.« niti g. ces. svetnik Freund. O izjavah iz strokovnih nemških progov, ki kritizirajo organizacijski načrt vlade, »N. Fr. Pr.« in organ g. ces. svetnika Freunda iz umljivih vzrokov molčita; če pa slovanski člani drž. železnice sveta iz istih vzrokov glasujejo proti vladnemu načrtu in od nemških članov majorizirani, odklanjajo soudeležbo na nadaljnjih posvetovanjih železniškega sveta, jim pa očitajo ti listi nacionalne motive in želje po majoriziranju! Tako hinavsko, perfidno postopanje »N. Fr. Pr.«, kateri se pridružuje tudi strokovni list g. ces. svetnika Freunda, zasluži največje zaničevanje cele splošne javnosti. Toda slovanski člani železn. sveta se ne bodo dali s tem nikakor motiti v svojih namerah, nasprotno bo to zanje vzpodbuda k še ožji zvezi in k neminemu varovanju koristi svojih dežel in cele države.

Klerikalci nu Koroškem.

(Dopis s Koroškega.)

Jeseni leta 1909 so prihajali dan za dnem posestniki iz Dobje vasi kakor na pr. vlgo. Tomaž. vlgo. Kajžar, vlgo. Sonjak, vlgo. Račev, vlgo. Rojak itd. h g. Pristovu, županu v Prevaljah, da na katerikoli način po svojem najboljšem prevdarku ukrepe najboljše korake, da Meža ne raste in uniči z povodnjimi zemljišča. Gospod Pristov je dotičnim prošilcem nasvetoval, da se naj nagotijo k državnemu in deželnemu poslancu g. Grafenauerju v Celovec, kajti te-

mu je nevarnost reke Meže znana in ta bode tudi kot poklicani faktor najlažje kaj dosegel. Imenovani posestniki pa so odklonili predlog g. Pristova rekoč, da imajo samo v nje ga zaupanje in so popolnoma prepričani, da bode stvar uspeša, ako je on vzame sam v roke. Tem prošnjam je g. Pristov kot mož, ki rač stori za korist bližnjega kar le more, ugodil, se napotil k deželnemu sodnemu nadsvetniku Winklerju, ki je referent v povodnih zadevah v pre valjskem okraju pri dež. odboru v Celovcu, ter mu vso stvar razjasnil.

Na nasvet imenovanega g. referenta je potem g. Pristov vložil pri dež. odboru v Celovcu prošnjo, da se dovoli potrebna svota za zazidanje Meže ob Dobji vasi, na kar je deželni odbor dovolil v to svrhu 3000 K, ki pa se je po komisijem ogledu zvišal na 4000 K. Ko je deželni odbor skazal od svoje strani potrebno pomoč, je g. Pristov sklical posestnike iz Dobje vasi, jim razložil, da morajo pri delu zazidanja Meže pripomoči tudi od svoje strani ter zvozili primerno kvantiteto kamenja na primerni kraj Meže. Posestniki, ki so bili seveda vzradoščeni, da je g. Pristov ustregel njihovi prošnji ter dosegel vse, za kar se ga je prošlo, so rade volje obljubili in se zavezali prispevati po svoje, da se začrtano delo izvrši.

Deželni odbor je potem poslal inženirja. Posestniki iz Dobje vasi so v smislu dogovora navozili kamne in delo se bode kakor hitro sedaj visoka voda v Meži primerno pade nadaljevalo in izvršilo.

V zahvalo za to res obče koristno delo g. Pristova pa se sedaj celovški »Mir« v svoji plitvosti in blazni strasti zaganja v g. Pristova. Mi ponujamo o vseh navedenih okoliščinah vsej javnosti dokaz po zgoraj imenovanih posestnikih, po deželno sodnem nadsvetniku Winklerju in deželnem odboru koroškem.

Ako se moža, ki na ta način deluje za korist ljudstva, kakor g. Pristov, od duhovniške strani na tako nesramen način napada, kakor je to storil celovški »Mir«, potem nam preostane samo en zaključek in ta je, da je dotični dopisnik kratkomo brezpriporočno podla duša in lažnjivec, da mu ga ni para. — Recept ki ga podaja v »Miru« g. Pristovu dokazuje dopisnikovo surovost, žakršne je zmožen samo človek, vzgojen od naše lažnjive klerikalne stranke.

LISTEK.

Starka.

Sotisl Milan Pugelj.

(Dalje.)

Spodaj iz doline de sevajo luči skozi nizka in rdeče zagrjena vaška okna, zdi se, kakor bi se prebudila vas sama iz dnevnega spanja in gledala naokrog z rdečimi in radovednimi očmi. Nekje sredi nje pojo fantje, milobno pesem pojo, ki je namenjena skozi temo in noč do radosnega dekleta. Prošnja je, skrita in komaj opazna, ki plava med kočami in hišami, ki se raztaka po ozračju, kopni in umira v daljavi.

V temni noči, v tihi noči misli k tebi romajo —

Preko polj hiti proti domu, v kajži leži bolna mati, zapuščenca joče in jadicuje, še tisto noč umrje od onemoglosti in starosti. Nenadoma je v življenju sama, noč za nočjo prečeno, misli nanj in ga pričakuje. Ob samotnih in dolgih nedeljskih dnevih sedi ob nizkem oknu, izza rož strni na plano, vsa vztrepče vsled koraka, ki nepričakovano zaškrtno za oglom.

»On je!«

In tam po beli cesti navzdol dr-

či kočija, beli konji klopočejo in hrkajo, kakor blisk bežijo v dolino, ustavijo se sredi vasi, kopljejo s tenkimi nogami, otresajo grive in strižejo s porednimi uhlji.

»On je!«

V gozd gre ob jesenskem dnevju, hodi na desno in levo, obstane, čuje šum listja, ki se zasuce in zapleše v hladni sapi, vsa se iznenadi, rdečica ji oblije lica, oči se zaiskrijo v veseljem pričakovanju.

»On je!«

Teko časi, zima je zdeli, spomlad se bliža, sneg kopni, podleski že cveto, zvončki, že dehte vijolice, skrite po goščavah. Izza južnih gorskih vrhov se prikazujejo temni in težki oblaki, hitijo preko neba kakor preplašeni, bežijo in se skrivajo za gore na severu. Južni vetrovi pihaajo preko višin in ravnin, nikjer ni več podolgovatih plasti zamazanega snega, vsakrižem hite v delno srebrne vodice, kakor poredne kčke se zvijajo po ozkih ovinkih, izgubljajo se med ruševjem, prikazujejo se izpod njega, izginjajo v potoku, ki šumi kalen in nemiren sredi polj in travnikov.

Sama je doma, v kajži stoji tik nizkega okna, na postelji spi dete, ki se je rodilo, na steni tikata ura, tik nje se oglašča od časa do časa ujeta ptica, zafrfota, zakliče, kakor bi vprašala po kdovekem. Polagoma se

mračí, skozi okna prihaja mrak, komaj viden se plazi v kote, širi iz njih proti sredini, zgoščuje se in temi. Zunaj šumi jug, gozd buči nad kočo, globoko se upogibljejo visoki vrhovi smrek in borov, ječijo v hrupnem šumu, pokajo, kakor bi lomila nevidna in močna roka od njihovega debela vejo za vejo. In sredi šuma in trušča — čuj! oglašil se je zvon, iz razvaline plava njegov glas po hosti, po obližju, do kajže in nje, ki ga vsa iznenadena zaznava.

Pol poletja, jesen, zimo, vse do spomladi je čakala v samotni in revščini nanj, ki je imel priti, kakor je bil obljubil. Od vseh zaničevana, živeča v sramoti, je mislila na uro odrešenja. Nepotešene želje, brezplodno čakanje, obup, ki se je rodil iz zapuščenosti, so izpreminjali ljubezen v sovraštvo, napolnjevali srce z jezo in hrepenenjem po osveti. Dolge in prečute noči, nad hčerko preplakani dnevi, ki se je vzigravala in zvijala v naročju, so zastrupovali dušo, da je drgetala v strastnem hotelu maščevanja kakor kača, ki ji stoji na glavi možka pet.

Tisti spomladanski večer pa je zazvonilo v razvalini, bučanje južnih vetrov, šumenje mogočnega drevoja je prodrl in preklinal glas starega zvona, razlil se je po okolici, priplaval v kočo. Skočila je do vrat, zaurila jih je za seboj, zaklenila ko-

čo, hitela kvišku, kjer je bučalo lesovje.

Vlažna in spolzka je zemlja pod nogami, pod koraki se razkropeva voda, noga se pogreza mestoma globoko v mehka in mokra tla. Gozd na rebri je ves vznemirjen, na desno in levo, naprej in nazaj vpogiblje svoje vrhove, veje steza do tal, vije jim krog sebe, zdi se kakor bi se branil nekoga nevidnega, ki ga muči in bi je. Zgoraj na vrhu bučijo smreke in bori, sredi njih poje zvon v razvalini, trgoma se oglašča, pozvanja zdaj tiše, zdaj glasneje, kakor bi izpregovarjal bolnik. Silen jug se zaleta in lovi med ogromnimi debli, rjoveč se zaganja v razvaline, ruši z njih trlo zidovje, trga leseno streho, ki trohni in razpada.

Do stolpa je dospela, stoji tik njega, gleda, išče z očmi in ne vidi nikogar. Mimo razvaline hiti, razmišlja vejevje in grmovje, ki ji ovira korake, stopi v razpolo svetlišče, sove zašume v njeno, zakriče, odlete splešene skozi stranske votline.

»Ali si ti? Kje si?«

Vpraša in zakliče, odgovarja ji šumenje in bučanje in zdi se ji, da čuje hudoben in divji posameh, ki vsenaokoli odmeva.

»Ha-a, ha-a, ha-a!«

Vsenaokrog smehe, slobno norčevanje nekoga nevidnega, kriki zaničevanja, škodočelnosti.

»Kdo si?«

Zasmehovanje vsenaokoli, divje veselje nad tuyo nesrečo, nad usodo zavrženega.

Strah je bilo takrat, bežala je vsa preplašena proti domu, kjer je jokalo prebujeno dete, še sama je plakala z njim v tisto južno in hrupno spomladansko noč. Ni izpoznala, ni vedela tisto, kar ve danes. Pozno, že pozno je doumela njega, ki je umoril njeno mladost, zastrupil njeno življenje, da je poteklo kakor gnula in gnusna voda. Doumela ga je, izpoznala.

Njegovo dejanje, njegova zloba ga je izdala, njegova hči je dokazala njegovo pokolenje. Malopridna je bila in malovredna, izgubila se je v svetu, utonila nekje v razuzdanem in umazanem življenju. Sovražila je boga in vero, ognila se je cerkve, smejala se je besedi, ki so jo označevala nekdo božja usta. Ne strah, ne sram je ni bilo grehobe. Poiskala bi nečistnike in hudodelce, pokazala bi se sredi njih vsemu svetu, rajala bi z njimi in očitno grešila. Nesreči svoje matere se je smejala, skrnila je njeno molitev, njene nauke je tepala v blato: bila je hči njega, ki je oče greha in nesreče, ki prilaja v spomladanski noči na svoje leto bivališče — v široko šume in gozdove, ki stika neviden za plonom in ga

Ograko.

Ministrski svet. — Ekscesi v zbornici. — Volitve in Justhova stranka.

Včeraj dopoldne se je vršil ministrski svet pod predsedstvom min. predsednika Khuenta. Trajal je do 1. popoldne in se je pečal s tekočimi zadevami. Takoj po min. svetu se je podal min. predsednik na Duraj, da sliši odločitav cesarja glede imenovanja drž. tajnikov in razpisa novih volitev. Volitve bodo razpisane najkasneje 10. aprila.

Z zaslišavanjem prič je policija dobila popolnoma jasno sliko o izgreduh v zbornici. Iz zbranega materijala je razvidno, da se je teh izgrediv udeležilo v prvi vrsti šest poslancev Justhove stranke, namreč Zakarias, Markas, Eitner, Beck, Madaras in Hoffmann. Ti poslanci so za danes povabljeni na mestno glavništvo. Proti Polonyiju ni bilo nič obtežljivih momentov, zato tudi ni bil povabljen.

List »Village«, ki je včeraj prvič izšel, poroča, da potrebuje Justhova stranka za volitve okroglo 600.000 kron. Vsak pristaja stranke naj bi prispeval po svojih močeh, kar bi manjkalo, naj bi posodila kaka banka. Iz tega denarja bi posojali poslanecem za volilni boj, in sicer na menjice. Denar bi pa morali vrniti le izvoljeni kandidati, za neizvoljene bi stroške trpela stranka sama. Od 150 mandatov, ki jih je imela doslej Justhova stranka, je okoli 60 dvomljivih; stranka jih upa od teh vsaj 40 na ta način ohraniti.

Balkan.

Spopad na turško-bolgarski meji. — Šest mrtvih.

V bližini Adrianopola so stopili turški vojaki na bolgarsko ozemlje in streljali na bolgarske vojake. Ti so odgovorili in nazadnje zapodili turške vojake čez mejo. Turki so imeli šest mrtvih in mnogo ranjenih.

Kralj Peter in kralj Ferdinand. — Belgradska »Politika« piše, da se kralj Peter in kralj Ferdinand srečata v Filipopolju.

Ruščina.

Petrogradski dopisnik »Tagl Rundschau« piše: »V petrogradskih političnih krogih se mnogo govori o jezikovni strani tamkajšnjih obiskov slovenskih vladarjev. Mesto francosčine, sicer navadno, je izpregovoril car Nikolaj svoje napitnice rusko, kralja Ferdinand in Peter pa sta odgovorila v svojih deželnih jezikih. Ta način je bil vnaprej dogovorjen in je imel dokazati skupno slovensko narodno sorodstvo. V petrogradskih razgovorih se je tudi govorilo o tem, ali bi ne kazalo, da bi bila vprihodnje ruščina diplomatski posredovalni jezik Rusije in jugoslovanskih držav.

Občni zbor, Društvo za otroško varstvo in mladinsko šolstvo v sodnem okraju Ljubljani

je bil včeraj zvečer ob pol 6. v porotni dvorani dež. sodišča. Udeležba je bila prav velika; opazili smo posebno mnogo učiteljev in dam. Otvoril je občni zbor predsednik c. kr. dež. sodišča A. Levčnik, ki je dal besedo tajniku, c. kr. dež. sod. svetniku F. Milčinskemu. Iz njegovega tiskanega poročila, ki so ga dobili

navzoči v roke, posnemamo sledeče: Društvo je spravilo 11 navihanev v Salez. zavod na Rakovniku, eno zapuščenno dekle v zavet. Angela va ruha v Sp. Šiški, eni pa se je pomagalo v Lichtenbarnično sirotišnico. V 31 slučajih je društvo podprlo otroke, ki so v zasebni rejli, z denarjem, 20 šolarjev in šolaric z obleko, enemu so se nabavile potrebne knjige. Zavzelo se je nadalje za 13 vajencev in jim omogočilo uk na ta način, da jim je skrbelo za obleko in kadar treba, tudi za učino. Ena deklica se izobražuje na društvene stroške v Josefínu za boljše hišno, za eno mlado služkinjo pa, katero je sodišče vzelo z doma, se je plačevala prehrana v hiši sv. Marte, dokler ni dobila službe.

Zupani ljubljanske okolice naklanjajo društvu iz okrajne blagajne vsako leto znatno podporo, ki je znašala l. 1908. 1000 K, l. 1909. pa 500 K; za l. 1910. se je zopet dovolila podpora 1000 K. Za to jim gre iskrena hvala. Do konca l. 1909. je društvo izdelalo zgolj za oskrbo in vzgojo posameznih v ljublj. okolici pristojnih otrok in mladostnikov 2178 K. Potrošek za občine ljubljanske okolice je pa v resnici še znatno višji, ker mu je pristoiti tudi za primeren delež splošnih društvenih stroškov.

Ogromno svoto je izdalo društvo za ljubljansko mladino. Odkar posluje, t. j. od 26. aprila 1906, je naraslo društvu za vzgojo in oskrbo otrok in mladostnikov v podrobnem delu 8801 K. Od teh izdatkov sta bili dve tretjini (5425 K) opravljene v prid ljubljanski zanemarjeni mladini, kar ni nič presenetljivo v pričo doganemu dejstvu, da je povsodi število mestnih zanemarenih vobče štirikrat višje nego število onih na deželi. Društvo je oddalo do sedaj 21 zanemarenih in zanikarnih otrok v razne zavode in sicer: 15 v Salez. zavod, 2 v Marijanišče, 3 v zavod Ang. var. v Spod. Šiški, 1 v Schutzhaus des Kathol. Frauenver. v Gradcu; od teh 21 otrok je bilo le 5 vnanih, vseh drugih 16 otrok je bilo vzeti iz ljubljanskih šol.

Kakor podrobno delo, tako je tudi širše delovanje društva bilo obrnjeno v pretežno meri v prid ljubljanski deci. Za redno in temeljito nadzorstvo rejencev in nezakonjskih otrok do 6. leta v Ljubljani (teh je 124) in v Sp. Šiški (teh je 33) je društvo nastavilo stalno skrbnico z letnim stroškom 600 K. Nadalje je društvo trem stalnim varuhom, ki opravljajo skupaj 269 varuštva s 408 večinoma ljubljanskimi nezakonjskimi otroki in imajo dan na dan posla s poizvedbami in s poročili, z iztoževanjem in iztirjevanjem alimentov itd., nakazalo skromno nagrado 300 K. Potreba sistematične uredbe v obeh teh ozirih je splošno priznana. Nele kronovine, tudi mesta že sprejemajo v svoj delokrog uredbo rejenskih razmer in varuštva nad nezakonjskimi in zapuščenimi otroki. — Tudi v Ljubljani je obilo rejnic, ki se obrtoma pečajo za reje majhnih otrok, dasi nimajo za to niti primernih prostorov, niti sredstev, niti sposobnosti; same v skrajni revščini živeče, odtrgavajo usmiljenja vrednemu detetu, ki se ne more braniti, hrano od nje, da preživljajo sebe! Kakor je ljubljanska mestna občina spoznala za potrebno urediti l. 1908. nadzorstvo tistih, ki imajo dijake na hrani in stanovanju in jim izdati poročilo, — kakor je nadalje letos uredila zdravstveno nadzorstvo šolskih otrok po

šolskih zdravstvenih, tako bo gotovo prej ali slej v pretres vsela ljudska stvar in nič manj pereče vprašanje generalnih varuhov. — Začasno pač nosi ta bremena društvo in uosi jih rado, ker s skromnim izdatkom letnih 900 K na povse zadovoljiv način dosega isto, za kar potroši 30.000 duš broječa Moravska Ostrava vsako leto 8000 K.

Za otroke, pristojne v občine izven ljubljanskega sodnega okoliša, je društvo potrošilo do konca l. 1909. 4704 K. V vseh ta potrošek zadevajajočih slučajih je moralo društvo priskočiti na pomoč, katere ni bilo dobiti ali pričakovati od domovinskih občin.

Vsa Kranjska ne premore zavoda, kateri bi v svojo oskrbo sprejemal dečke, ki še niso godni za šolo. Vsed tega prihajajo varstvena oblastva večkrat v zadrego, kam bi vtaknila takega malega reveža. Zato je društvo nameravalo kupiti v to svrha neko hišo v Sp. Šiški. To pot se to ni posrečilo; toda načrt ni pokopan, pereča potreba ga bo vzdržala na dnevnem redu in rešil se bo gotovo, morebiti v še boljše obliki, nego je bilo sedaj nameravano. Če ga reši dežela sama, tem bolje!

Društvo je šlo koncem 2. poslovnega leta 594 društvenikov, in sicer 24 ustanovnikov in 570 rednih članov. Ustanovniki plačajo enkrat za vselej 100 K, redni člani pa vsaj po 2 K na leto.

K temu tiskanemu poročilu je dodal tajnik še iskreno zahvalo oblastvom in zavodom za otroško varstvo, ki so pri nas tako vzorni, da dominirajo na celim jugu. Tajnik povdarja potrebo vztrajnega dela, ki mora pa biti različno, kakor je različna zanemarjenost otrok. Edino sredstvo in vzgajališče za zanemarene otroke ni zavod. Pogosto se izhaja tudi brez njega s t. zv. zaščitnim nadzorstvom. To se tudi že pri nas neguje; prišlo je pa iz Amerike. Tak zaščitni nadzornik povabi malega navihane k sebi, prijateljsko se z njim razgovarja in si pridobi s tem njegovo zaupanje in potem ga pouči, da to, kar počenja ni koristno in dobro. Doslej so se pri nas z mladinskim varstvom pečali predvsem sodniki, ki pa niso morda najbolj poklicani za to. Tudi zasebni krogi bi morali pomagati, posebno učitelstvo. Ravno za šolstvo bo koristno, če se zmanjša število zanemarenih otrok.

Temeljito in z ljubeznijo sestavljeno tajnikovo poročilo je bilo sprejeto z živahno pohvalo.

Iz blagajničkovega poročila je razvidno, da je imelo društvo v preteklem letu (s blagajniškim ostankom iz l. 1908. po 11.303 K) prejemkov 24.943 K, izdatkov pa 7296 K; blagajni. ostanek z dne 31. dec. 1909 znaša torej 17.647 K. Ker se je pa neki društvu samo poverjeni znesek po 9061 K moral vrniti z obrestmi vred, znaša blaz. ostanek pravilno le 8562 K. — Proračun izkazuje za l. 1910 potrebščine 7940 K, rednih dohodkov pa samo 3920 K; primanjkljaj znaša torej 4020 K.

Pregledovalca računov sta vse račune pregledala in našla v popolnem redu.

O pristopu društva k deželni zvezi za otroško varstvo referira društveni predsednik. Ta deželna zveza se snuje kot središče vsem takim društvom, ki si prizadevajo na polju otroškega varstva. Zveza je gotovo potrebna, zato odbor priporoča, da tudi društvo pristopi. — Sprejeto.

Slednjič izvoli občni zbor zopet dosedanja dva preglednika gg. c. kr. blag. dež. plač. urada E. Josina in rav. gl. zast. Assic. Gen. Iv. Rögerja ml.

Ker se pri slučajnostih nihče ne oglasi k besedi, zaključil predsednik občni zbor.

Dnevne vesti.

+ Blamirani klerikaleci. Proti »Zvezi južnih Slovanov« in njenemu načelniku dr. Ploju so klerikaleci poskusili uprizoriti zlobno spletko, da bi sebe predstavili kot brateli: slovenskega vseučilišča, člane »Zveze« pa kot izdajalce tega narodnega postulat. Sicer se ves svet, da klerikaleci ne marajo slov. vseučilišča, iz čisto naravnega razloga, ker se ga po vsi pravici boje in da so v »Zvezi« možje, ki so se vedno z vso vne- mo in doslednostjo zavzemali za pridobitev vseučilišča, a vzlic temu so klerikaleci z omenjeno spletko poskusili svojo sredo. Pa se jim je temeljito ponesrečila njihova spletko in končala se je z velikansko in sramotno blamažo za klerikalece. Zdaj se seveda skušajo na vse načine zmazati. Pravi, da je dr. Ploj »slovesno prekleal« komunike. Kako naj kdo kaj prekleče, česar nikdar bilo ni. Dr. Ploj je s polnim podpisom pojasnil slovenski javnosti vso stvar, pojasnil, da v »Zvezi« sploh ni bilo nobene debate in nobenega sklepa in da tudi ni bil izdan noben komunike. Kaj je mogel torej preklecati? Perfidnost pa je, proglašati kombinacijo posameznega časnika za oficijelen komunike, kakor je to storil »Slovenec«. S tem se pa »Slovenec« ne bo zmazal niti ne bo opral svoje stranke glede škandalozne resolucije goriškega dež. zbora, za katero so glasovali vsi šusteršičevi zavezniki. Med kombinacijo nikomur odgovornega časnika, ki ni Slovenec, in med oficijelnim glasovanjem slov. klerikalcev v goriškem dež. zboru je pač velikanski razloček in samo otroče in smešno je, da postavlja to »Slovenec« v isto vrsto. Za omenjeno glasovanje klerikalcev v goriškem dež. zboru je odgovorna vsa klerikalna stranka, ker tistega glasovanja nikdar ni obsodila in je s tem pokazala, da se z njim strinja. Tako tiči sedaj »Slovenec« pošteno v blatu, prav do grla in če pravi v svojem opravičilu, da »takih razmer jugoslovanska javnost prenašati ne more« je to v tem smislu gola resnica, da jugoslovanska javnost klerikalnih perfidnosti, zavratnosti in spletk, kakor smo jih pojasnili v včerajšnjem članku res ne more prenašati in da jim bo treba narediti konec za vsako ceno.

+ Kaj se to pravi? Ze začetkom meseca decembra t. l. je neki slovenski absolvirani jurist vložil pri c. kr. dež. vladi prošnjo za sprejem v konceptno službo. Pa še do danes ni sprejet in še do danes mu niso povedali, ali bo sploh sprejet ali ne bo. Med tem, ko službujejo pri vladi različni Strictiusi, ki nimajo nobenih sposobnosti in niti jezika ne znajo, pa domačin, ki prosi za sprejem, kar tri mesece še rešitve ne dobi. Mladi mož, ki čepi sedaj doma pri svojem očetu, je torej na vsak način izgubil že tri mesece in še vedno ne ve, pri čem da je. Kaj se to pravi? Takim razmeram mora vendar enkrat konec biti. Dr. J. T.

+ Uradno nemškutarenje. Kar si dovoljujejo sedaj pod egido ministrstva Hohenburgerja pri ljubljanskem sodišču, presega že vse meje. Nemškutarenje se utihotaplja pri vseh špranjah s čisto očitnim namenom izpodrediti in odpraviti slovensko uradovanje kolikor je le mogoče. Med najbolj škandalozne slučaje te vrste spada naslednji slučaj. Posestnika Janeza Slovinka iz Notranjih Goric so postavili pod skrbstvo. Vzrok je, ker je baje šnopsar. Sicer se čuje, da ni nič večji šnopsar, kakor drugi kmotje, in če bi vsakega takega šnopsarja dali pod skrbstvo, bi se število klerikalnih volilcev strahovito skrčilo — a to je postranska stvar. Janeza Slovinka so torej dali pod skrbstvo, ljubljansko sodišče pa mu je to naznanilo z — nemškim dekretom. Tu se že vse neha, to napravljajo že utis, da se sodišče iz ljudi še norca dela. Proti takemu početju je treba energično protestirati in na pristojnem mestu — justičnemu ministru — pojasniti stališče tako, da bo pomnil.

+ Osebnost. Ministrski svetnik v finančnem ministertvu z. dr. Vladimir Globočnik pl. Sorodski je imenovan sekcijskim šefom in generalnim ravnateljem zemljiškodavčnega kastastra.

+ Poština praktikantova sta imenovana Adolf Kaffon in Ernest Jagritsch v Ljubljani.

+ Odvetniški izpit je napravil pristav finančne prokurature g. dr. Hubert Souvan.

— Slovensko deželno gledališče. Iz pisarne: Danes, v četrtek se vrši zadnja predstava v sezoni ter se pojat tretjič in zadnjič velika Goldmarkova opera »Sabska kraljica«. Predstava je častni večer g. režiserja Patocke ter opernega zbora. Opozorjamo sl. občinstvo na to opero, ki se izvaja najdostojnejše ter je tudi krasno opremljena z novimi kulisami in dekoracijami.

— Družbi sv. Cirila in Metoda je darovala častita rodbina prof. Wester 10 K mesto venca na krsto umrlega g. Stanka Drmelja. Hvala!

— Družbi je bil velikonočni ponedeljek v gnotnem in moralnem oziru v raznih krajih prav plodonosen. Veselica v Grosupljem je vrgla čistega dohodka 220 K 80 v. S tem je vložen en obrambni kamen, postavlja se pa tudi že drugi. — Mirzski »malčki« Stanka, Ciril, Mariča, Ana, Dragica, Roza, Terezija pa pišejo: »Vsi srečni in veseli hitimo vam naznanjati, da nam je donesla tombola na velikonočni ponedeljek celih 100 K, katere vam v kratkem pošljemo. Hvaležni smo vam, bl. g., iz srca za ljubezen, kojo ste nam dokazali s svojim cenjenim pismom itd. Ti naši malčki postavijo, kakor vidno, kmalu svoj obrambni kamen. Hvala rodoljubom v Grosupljem! Hvala tebi, naša Stanka in vrlim članom odbora malih tam v prijaznem Mozirju!

— I. shod narodno-radikalnih starejših iz vseh slovenskih pokrajin se vrši letos c. binško v Ljubljani.

— »Glasbena Matica« v Zagrebu. Te dni je bilo v Ljubljani odposlanstvo damskega odbora za Strossmayerjev spomenik iz Zagreba na čelu mu soproga znanega hrvatskega pisatelja pl. Markovića, da povabi »Glasbena Matica«, naj priredi koncert v Zagrebu. Kakor čujemo, se bo »Glasbena Matica« odzvala temu ljubznivemu vabilu in bo priredila koncert v Zagrebu na Telovo dne 5. maja. V Zagrebu se bodo izvajale iste točke, kakor na zadnjem ljubljanskem koncertu. Čisti dobiček koncerta je namenjen zakladu za Strossmayerjev spomenik. Ako se

va posamič izraza nekakšno drzno uslužnost, ki pomenja zlobnost obnem.

Hudo treneče Severka po vsem životu. Stara kri ji sili v obraz, zaliva ga, da gori v temni rdečici, suha roka tesneje objemlje palico, levica razvezuje vrvi, ki veže na hrbe suho butaro, dračje zdrse na tla in obledi tki njenih nog.

»Kdo si ti?« — vpraša s hrva. vim in raskavim glasom, težko diše, stare grudi se dvigajo naglo in ne mirno.

Možic priskače do nje, svetlo šibico vihti in suče s prsti levica, v desnici drži okrogel in gosposki klubek, maha z njim navzgor in navdol, priklanja gladko, svetločrno tu čez sredo počesano glavo, smehlja se in pomežikuje.

»Jaz sem no imenu Lucifer, prečem se na Satan!«

Lahkodušno izpregovori, nje gov glas je visok in teneč.

»Torej« — izričena stanka, skoro hrone, vsa je iz reha — »torej zdaj si pogledaj v oči in izpregovori!«

»Vrrraai!« — zahteva možic, nstavlja nogo, povezuje koketno na glavo okrogli klubek, vihti po zraku svetlo nalčico in se zlobno-srečno smehlja.

(Dolje prihodnjaj!)

notranjost, trpko hrepenenje ubitega življenja, ena misel kipi iz duše in hoče uresničenja, še predno se poslovi od trupla, ki je velo in ugonobljeno. Starka želi videti njega, ki je pokončal njeno mladost, umoril njeno življenje. Enkrat pogledati v njegov pravi obraz, v njegove prave oči. In ga vprašati:

»Zakaj?« — Resno gledati, iz oči v oči, poslušati odgovor glavarja zlobe in hudodelstva.

»Reci vzrok, povej pravico, ki dovoljuje ubiti življenje!« —

Ha! Videti ga pred sabo, gledati njegov pravi obraz, udariti vanj, pljuniti, stopiti na njegova usta, z blatno nogo, streti mu glavo kakor kači, smejati se njegovim mukam, njegovemu troljenju, biti priča divje-mučne smrti, ki prihaja polagoma, deluje tipoma, se zariva v meso, odmika, poseza vnovič in globlje, zopet odneha, zopet zgrabi silneje, mori počasi, počasi —

Severka je obstala na mestu, potolčena v davne čase strmi pred se, butaro drv nosi rivezno na hrbtno, kljukasto palico drži v desnici in se nanjo onira. Slabo se počuti. Kakor odhaja iz dežele topli čas, tako odhaja iz njeneza telesa moč in življenje. Nekaj motnega in okornega žviži v prsih in obtežuje dihanje, nekaj težkega, nekakšna nevidna bremena so

se obesila na nogo, da so težke kakor stope v mlino in da jih je dvigovati resnična težava. In tudi glava je trudna, izmučena, odrevenela. Oči se meglijo, neresnične podobe vstajajo pred njimi, resnični predmeti se včasih snakvajo in izpreminjajo. In spomini ji ne dajo miru, mučijo jo, ugonablajo, da živi brez pokoja in oddiha.

Današnje popoldne se je vsa vzmimirila; minuloost stoji pred njo kakor živa, krivica, ki se ji je godila, jo razburja, da trepeti po celim telesu, stara želja se oglašča v njeni notranjosti, kipi in zahteva izpolnitve.

Samotno je vse okoli in okoli. Tu — tam zažestiti list, ki pada zakanjon od gole veje, neke zažaj zašumi v suhem listju gosdna žival, sama seba se prestraši, petuhno se in obmiruje kakor mrtva. Solnce, ki je raztrvalo za par ur jesenske mogle in raztrnilo po umirajoči narave svoje medle žarke, že visi nad robom znanja, že se pozvra vani in se notanlja v krvavorečni sarti. Po cesti, ki se vije snodaj preko doline in se vznemlja za nasprotni klavce, drži voz, skriva se za valčimi hišami, prikazuje se izza ntihi, izgine za ovinkom.

Starka sklena suhe in črne roke k molitvi, križa se s desnico, nena-doma poklekne in molči. Nebo ji je milostno in jo usliši.

Glej! tam spodaj se zgane hipoma obrobno grmovje, dolge in tenke leskove šibe se zamajajo, drobne vejice vztrepčejo, listje, ki leži nastlano po koreninah, zašumi, razpiši se na desno in levo.

Majhen možic, po obrazu podoban pregrešnemu človeku, po postavi dečku, ki je izpolnil deseto leto, priskače iz goščave, suče se naokrog, kakor objestn plesalec, snema z glave gosposki klubek, priklanja se v smeri proti starki in jo pozdravlja.

Črno je napravljen, dolgo zadaj razparano suknjico ima na sebi, na nogah nosi oaze in tesne hlače, čevlji se mu svetijo kakor bi bili iz kovine. Njegov obraz je rjav, vse na njem je obrnjeno na kviku, tako konci ust, podolgovati uhlji in kraji obrvi in oči. Črne brke ima pod nosom s ostrima šiloma na desno in levo, ki se zdita kakor navplno zasajena na vsako stran obraza, šila-sto brado mu zakriva v sredini francosko obrezan šep črne dlake, tudi zalisce ima, ki se vlečejo od senc in vzoredno do konca dolgih uhljev. Njegove oči so temne, zasmehljivo hudobni počedi so njihova last, ki begajo naokrog kakor iskra, in ves obraz skupaj in vsaka poteza njego-

vabi in omamija s svojo peklensko hudoobnostjo.

Zdaj vidi jasno svoje življenje za seboj, zdaj pozna njega, ki je glavar pekla in njegove družali. Satan je bil tisti, ki jo je omamil v davnem poletju z gozdnim hladom, ki jo je zvalil z dobričajočimi se sencami, ki je stopil pred njo lep in zapeljiv. On je vtil v mlado kri pregrešno poželenje, on jo optrl z usodo nezakonjske in neblagoslovljene matere. Brez ljubezni je poteklo njeno življenje, madež greha je hodil z njo kakor senca, vse dni se ni izgubil. V zaničevanju so minili dnevi, tisti, ki so jo poznali, so jo sovražili, umikali so se pred njo kakor pred bojuikom, ki živi z okuženim telesom. Vse do danes je ostalo sovraštvo. Če jo sreča kmet sredi ceste, se črne v strau in pljune v jarek, če jo dobihi kmetica, se je ogne v ovinku in brez besed. Otroci kažejo za njo, mladina se posmehuje njeni starosti.

Pozno je zdaj, jutri, danes, pojutranjem pride nemara smrt, oglasi se spotoma, potrika na duri, vzame jo seboj in odnelje po njenem zaslužku. Ni več vredno upati na življenje, ki bi se naj izpremenilo, na lepša časa, ki naj bi prisilji na njeno pot, na karkoli, ki bi jo rešilo trpljenja in zaničevanja. Blizu je konec, samo korak do groba, ki zija odprt in pri-ravljen. Ali ena želja še preplavlja

zglasni zadostno število izletnikov v Zagreb, bo »Glasbena Matica« najela poseben vlak.

— **Stalni korespondent »Ruskega Slova«** v Ljubljani. V torek je prišel v Ljubljano g. A. Zolotarev korespondent v Moskvi izhajajočega »Ruskega Slova«. Kakor smo že poročali, se g. Zolotarev stalno nastani v Ljubljani kot korespondent svoje- ga lista za avstrijski slovenski jug. »Ruskoje Slova« je eden največjih in najbolj razširjenih ruskih listov, izhaja namreč v 800.000 izvodih. In kar je pri njem največ vredno, je to, da je pisan in urejan v strogo naprednem duhu.

— **Javno predavanje.** Sinoči je priredilo izobraževalno društvo »Akademija« v »Mestnem domu« javno predavanje. Udeležba je bila zelo povoljna. Predaval je g. cand. med. Mirko Černič o postanku človeka. Svoja izvajanja je pojasnjeval s skioptičnimi slikami. Danes in jutri bo predavatelj razpravljal o razvoju in koncu človeka. Sodili bi, da sinočnje predavanje za marsikakega poslušalca še bolj pa za marsikako poslušalko ni bilo primerno. Vsekako bi se bilo moralo tudi gledati na to, da bi se bili res samo odrasli pustili v dvorano in tudi predavatelj bi moral biti z označbami kritičnih predmetov nekoliko bolj — izbirčen. Mislimo namreč, da v tem pogledu ni treba posnemati ljubljanskega škofa.

— **Vspored komornega večera,** ki se vrši jutri v petek, dne 1. aprila ob 8. zvečer v mali dvorani »Narodnega doma« je ta-le: 1. F. Mendelssohn: Kvartet za dve violini, violo in čelo op. 44. Molto allegro vivace. — Menuetto. — Poco Allegretto. — Andante espressivo con moto. — Presto con brio. 2. L. v. Beethoven: Sptet za violino, violo, čelo, kontrabas, klarinet, lesni rog in fagot op. 20. Adagio. Allegro con brio. — Adagio cantabile. — Tempo di Menuetto. — Andante. Tema con variazioni — Scherzo. Allegro molto e vivace. — Andante con moto alla Marcia. Presto. — 3. P. I. Čajkovskij: Utisi iz Florencije za dve violini, dve violi in dve čelli op. 70. Allegro con spirito. — Adagio cantabile e con moto. — Allegretto moderato. — Allegro vivace. — Sodelujejo pri koncertu: J. Rezek (I. violina), K. Kučera (II. violina), V. Talich, J. Jonák (viola), E. Bilek, J. Kučera (čelo), F. Mottl, (kontrabas), J. Trmota (klarinet), F. Tamhina (lesni rog), J. Pišnar (fagot). — Vstopnice se dobivajo pri gospej Šesarkovi v Selenburgovi ulici. — Gpozarjamo sl. občinstvo, da so vstopnice vseskozi po dve kroni, in da sedeži niso numerirani.

— **V ponedeljek, dne 4. aprila** (na praznik) se vrši, kakor smo že javili, v areni »Narodnega doma« družinski večer N. D. O., na katerem se vprizorita pod režijo gledališkega režiserja g. Nučiča izvrstno nastudirani igri in sicer Meškova drama »Na smrt obojenj« in burka »Morilec v Kravji dolini«. Sodeluje tamburaški zbor. Vstop prost. Prostovoljni doneski, ki so namenjeni ubožnim vajencem, da se jim omogoči poučni izlet v Trst, katerega namerava prirediti N. D. G., se kar najhvaležneje sprejemajo. Pričakujemo s straui narodnega občinstva, kar največje udeležbe.

— **Kranjsko društvo za varstvo** živali daje na znanje, da bo današnja odborova seja v prostorih pisarne deželne zveze za tujski promet, Miklošičeva cesta, hišna šte. 6, pri- tlije, in ne v hotelu »Lloyd«.

— **Ljubljanski davčni uradniki** imajo svoj mesečni sestanek v soboto, dne 2. aprila t. l. ob polu 9. uri v restavraciji g. Mraka na Rinski cesti. Gg. kolegi z dežele dobro došli!

— **Društvo delavodij za Ljubljano** ni okolič priredi svoje mesečno zborovanje v soboto, dne 2. aprila ob pol 8. zvečer v društveni sobi. Ker bo g. Unger poročal o delegacijskem zborovanju na Dunaju in ker se vršijo še končne določbe o izletu v Zagorje, se vsi g. člani k temu važnemu zborovanju vabijo.

— **Vsled opeklin je umrla** v tukajšnji deželni bolnici 3¹/₂letna Marija Rešek, posestnikova hči z Jezerca. Vzrok kakor po navadi: neprevidnost.

— **Ljubljanska Slov. Filharmonija** v Novem mestu. V soboto, 2. aprila ob 8. zvečer se začne v prostorih Narodnega doma v Novem mestu velik koncert, ki ga je »Slov. Narod« že pred tednom dni naznanil. Vstopnice (po 2 K) so že skoraj vse razprodane; le tisti, ki se oglašajo prav kmalu, utegnejo še kaj dobiti. Zato opozarjamo še enkrat vse ljubitelje slovenske glasbene umetnosti, da pohite takoj v prodajalno g. Fr. Kende in si zagotovijo vstopnice, sicer bi bilo prepozno. Le enkrat na leto nam je mogoče v Novem mestu občutiti umetnost naših najboljših umetni-

kov in to odine prilikaosti re sme zamuditi nihče tistih, ki se zanimajo za slovensko glasbeno umetnost.

— **Koncert »Glasbenega društva«** v Zagorju je zanimanje veliko, ne le samo v Zagorju, ampak tudi drugod. Pevsko društvo »Zvone« iz Šmartna pri Litiji se korporativno udeleži koncerta. Upamo, da se mu pridruži narodno občinstvo iz Šmartna in Litije. Koncert se prične točno ob pol 8. zvečer. Spored: 1. Dr. Gustav Ipavec: Pozdrav. Mešani zbor. 2. P. Hug. Sattner: Zaostali ptič. Samospjev za bariton s klavirjem. 3. P. Hug. Sattner: Vrbica. Mešani zbor. 4. P. Hug. Sattner: Naša zvezda. Samospjev za tenor s klavirjem. 5. Ant. Sochor: Nočna rosa. Moški zbor. 6. Viktor Parma: Cvetočih dekle prsa bela. Sopran samospjev z mešanim zborom in klavirjem. 7. Dr. Benjamin Ipavec: a) Luna sije. Moški zbor z bariton solom. b) Bom šel na planince. Narodna pesem z mešani zbor. harm. Mat. Hubad. 8. P. Hug. Sattner: Naša pesem. Mešani zbor.

— **Pevsko in bralno društvo »Triglav«** v Radovljici priredi na Belonedeljo, dne 3. aprila v dvorani g. Rud. Kunstelja burko s petjem v treh dejanjih »Moč uniforme«, spisal Jakob Stoka, vglasbil H. O. Vogrič. Začetek ob 8. uri zvečer. Sedeži 1 K, stojišča 60 v. Po igri prosta zabava, godba in ples. Ker je čisti d-biček namenjen za izpopolnitev odr. in se obeta v očigled že večkrat pohvaljenih res dobrih in pridnih radovljiskih diletantov vesel in zanimiv večer, opozarjamo občinstvo na privedite in uljudno vabimo na obilno udeležbo.

— **Kmetško izobraževalno društvo** v Vrhpolju na Vipavskem priredi v nedeljo 3. aprila v Dupleh v dvorani g. Aleksandra Hrovatina veselo s plesom. Začetek ob 3. popoldne. Odbor vabi k obilni udeležbi.

— **Umrla je pri Sv. Jurju ob Ščavnici** ga. Katarina Senčar, mati e. kr. sodnika na Brdu dr. Mateja Senčarja. N. v m. p.!

— **Nesreče vsled streljanja z možnarji** ob velikonočnih praznikih so zlasti na Spod. Štajerskem nekaj vsakdanjega. Vsako leto se poroča o nezgodah, ki se primerijo povodom streljanja menda bogu v čast toda v gotovo nesrečo ljudem. Tako se je tudi ob letošnjih velikonočnih praznikih dogodilo vsled streljanja več nesreč. Na Humu je pogorela hiša; v župniji v Vel. Nedelji je nekemu mladeniču odnesel strel štiri prste. Najbolj grozna nesreča se je pa pripetila v Spod. sv. Kungoti. Kakor znano imajo ljudje navado, da nosijo razne potvice, kolače, svinjino in jajca v farovž blagoslovit. Da se ta čin tem slovesneje završi, so sklenili kmetje, da bodo ob blagosloavljanju streljali. Najeli so za ta posel 21letnega hlapeca Hajncea. Ko je Hajnce nabijal možnar, se je smodnik vnel, tolkač pa se je med silnim pokom Hajnce tako zasilil v glavo, da mu je spredaj in zadaj gledal po par centimetrov iz glave. V istem trenutku se mu je vnela obleka. Postal je po vsem telesu popolnoma črn. Bil je seveda takoj mrtev. Pokopali so ga s tolkačem v grob, ker ga niso mogli izpuliti iz glave.

— **Na mesto vena na krsto** notarja Janka Hudovernika sta darovala za Ciril-Metodovo družbo gosp. drž. poslanca Roblek iz Žaleca 20 K in gospa Fany dr. Bergmannova od tam 20 K.

— **Slovensko gledališče v Mariboru.** Na belo nedeljo se igra veseligr v treh dejanjih »Klofuta za stotisoč frankov«. Igra je francoskega izvira in vzbuja zelo veliko smeha. Iz nje se razvidi, kako Francozje vzamejo takoj za zlo, ako se prisoli komu kaka klofuta. In ta klofuta za 100.000 frankov je po posebnosti, zaka; ločitev zakonov je kar na dnevnem redu.

— **Poročila se je** včeraj gđe. Ida Nemec iz Nabrežine iz znane napredne sovske družine z g. Ivanom Znidaršičem profesorjem na realki v Gorici.

— **Regnicolska lopovstva.** Po ulici Istra v Trstu se je v torek peljala družba štirih kočijažev. Tik gostilne »Andemo de Subretta« je stala na ulici gruča ljudi, ki so zastavili kočijažem pot. Na prošnjo teh poslednjih naj jih puste dalje, so zlobneži odgovorili z raznimi psovskami in roganjem. Ali to še ni bilo vse. Pričeli so ti lopovi metali kamenje v kočije in razbili šipe, a eden lopovov je celo ustrelil iz revolverja proti kočijažem, a na srečo ni nobenega ranih. Na detonacijo so prihiteli stražarji, a lopovi so jo pobrisali urnih pet, vendar so bili trije te nečedne družbe zasaceni in aretirani. Predrzi lopovi se imenujejo: 29letni Filippo Anastasio, 27letni Francesco Controne in 17letni Francesco Serie, vsi pristojni v Italijo, odkoder so prišli v Trst jest domačinom kruh izpred ust in jih potem še na ulicah napa-

dat. Prijeto lopovo so zaprli. Nočjo pa izdati svojih predrznih sodrugov napadalcev, ki so pobegnili.

— **Žalostna kane zaljubljenega** oglarja. 33letni oglar Joap Periz, stanujoč v ulici S. Filipa 3 v Trstu, je bil zaljubljen v lastnico neke tolerančne hiše v ulici Beecherie, Ano Skork. Periz, ki je pogostoma zahajal k svoji ljubinki, je imel to čudno navado, da je rad prihajal v njeno sobo skozi podstrešno okno. Tako pot je nameraval tudi v torek popoldne. Ali sreča mu ni bila mila, noga se mu je na gladki strehi izpoddrnila in ubogi Periz je telebnil na ulico S. Filipa in obležal mrtev na kamenitem tlaku. Poklican je bil k nesrečniku zdravnik, ki pa ni mogel konstatirati drugega, kakor že nastopivšo smrt.

— **Poskus samomora.** 33letna Antonija Križan iz Karlovca na Hrvatskem, stanujoča na trgu Sv. Ivana v Trstu št. 7 je v torek večer s samomorilnim namenom skočila s pomola sv. Karla v morje. V bližini nahajajoči se mornarji so obupano žensko potegnili iz slanih valov in jo izročili Trevesu, ki jo je dal odpeljati v bolnišnico.

— **Zakonska drama v Zagrebu.** V torek popoldne je brezposelni Karel Kunec v Zagrebu v palači Vrančany ustrelil svojo ločeno ženo Marijo, ki je tam služila za dekle. Umor je izvršil, ker mu žena svojih težko prisluženih grošev ni hotela dati za pijančevanje. Divjaka, ki je svoj zločin priznal, so zaprli. Morilec Karel Kunec je doma iz Kozjega na Štajerskem.

— **Važen poskus z kinematografijo** na znanstvenem polju. Ravnatelj kemičnega laboratorija francoske akademije v Parizu prof. Comandon je poskusil kinematografirati potom tvrdke Pathé Frères iz Pariza lačile, in ta poskus se mu je izvrstno posrečil. Poizkušajo je napravil na krvi belih miši. To zanimivo sliko je sedaj razposlala tvrdka Pathé Frères po vseh mestih Evrope, kjer vzbuja občno pozornost. Ta poizkus si lahko tudi v Ljubljani ogledamo v kinematografu »Ideal« in sicer samo še danes in jutri. Videti je te-le slike: Veeplenje kali, — preiskovanje pod drobnogledom, — kaj se vidi v kapljici krvi? — rdečerkvne kroglice, — Bacili, — preiskovanje 2, 3, 4, 5 dni po veeplenju, — bacilov je toliko da žival pogine, — Muha Tsé Tsé iz centralne Afrike, koje vpičenje provzroči to bolezen. Priporočamo občinstvu, da si ugleda to zanimivost.

— **Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske** od 13. do 19. t. m. Rodilo se je 28 otrok, umrlo pa je 27 oseb in sicer 1 za vrtico, 7 za jetiko, (3 tuje) 1 vsled mrtvouda in 18 za različnimi boleznimi.

— **Vlom.** Dne 28. t. m. so prišli sedaj še neznani tatovi v hišo št. 10 v Dalmatinovi ulici ter vlomili v podstrešje in odnesli mnogo obleke, čevljev, klobukov, posteljnih odev in drugo v skupni vrednosti do približno 500 K. Vse to so spravili v dve potni košari potem se pa odpeljali s plenom z izvoščkom na kolodvor. Tudi v hiši št. 5 v isti ulici so vlomili nepoklicani gostje v podstrešje ter tam iz kovčgov pobrali 24 platnenih rjuh, dve jutni preprogi, 3 črne šerpe, 3 pleta, srebrn nož, 6 zlatih žlic za kavo, dva mala zlata križa, 3 molitvenike, 2 pleteni preprogi in več drugih pletenin in vsignevo žensko obleko. Vse to so tatovi zložili v dva črna potna kovčega in odšli. Tatovi vsekako niso od tukaj doma in jih policija zasleduje. Odpeljali so se baje proti Trstu. Pozor pred nakupom!

— **Temperatura** je včeraj, sosebno pa še danes nagloma padla. Začela je briti mrzla burja vmes pa snežiti. Krim in tudi drugi dolenski in goranjski hribi so popolnoma pobeženi. — Na Semeringu je zapadlo toliko snega, da je imel jutrajšnji brzovlak vsled tega 70 minut zamuče.

— **Delavsko gibanje.** Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljal v Ameriko 40 Macedoncev, 25 Črnogorcev in 25 Hrvatov. V Heb je šlo 40, v Buchs 60, v Heb pa 45 Hrvatov. S posebnim vlakom se je na Dunaj odpeljal 190, v Budapešto pa 200 Lahov. V Kočevje jih je šlo 70, v Rudolfovo 88, na Vič 42, v Ljubljani jih je ostalo pa 70.

— **Izgubljen je najdeno.** Na južnem kolodvoru je bil izgubljen, odnosno najden zavitek vzorcev, ženski in moški klobuk, pipa, par rokavice, steklenica, površnik, dve palčici, alika in potna čepica. — V Podkrajškovi trgovini v Čevljarski ulici je bil pozabljen ženski dežnik in molitvenik, kar dobi lastnica nazaj v navedeni trgovini. — Trgovski sodrudnik Franc Pungartner je izgubil srebrno kratko verigo. — Prodajalka g. Marija Kuhlthonserjeva je izgubila črno denarnico v kateri je imela 8 K denarja.

Iz dežel. šolskega sveta.

Imenovani so: Marija Modic za Cerknico; Henrik Lobé (nadučitelj) za Krko; Alojzij Kolenc za Zagorje ob Savi; Karel Perko (nadučitelj) za Mirno peč; Ivana Mesec za Černeč vas; Vilma Vidic za Poljane; Marija Kralj za Hrušico; Hermina Brajndel za Šmarje; Ana Erzlin za Semič; Angela Zorc za Prečno.

— **Nadučiteljski mesti** za Spodnjo Idrijo in Rudnik se znova razpišeta. — Učiteljica Marija Bučar v Beli cerkvi se na lastno prošnjo izpusti iz službe. Na dekliški ljudski šoli v Novem mestu se za šolsko leto 1909/10 ustanovi peti razred.

— **Šola v Ložu** pri Starem trgu se ne ustanovi, ker ugovarja deželni odbor. V Rodinah naj bi se na prošnjo nemškega Šulferajna ustanovila zasebna nemška šola. Susteršič bi pač nepostavno postopanje naučnega ministra v ti zadevi. Dr. Tavčar zahteva pojasnil, koliko je nemških otrok v Rodinah. Referent dr. Kaltenegger odgovoril, da to ni mero-dajno. Nadzornik Belar zagotavlja, da bo on sam skrbel za to, da se otroci slovenskih staršev ne bodo sprejemali v šulferajnsko šolo. Potem se sprejme — z večino predlog referentov.

— **Končno se sprejme** še predlog dr. Susteršičev, da se ima vsaka zasebna šola takoj zapreti, če se je otvorila brez oblastnega dovoljenja, in da se dotičnemu rekurzu ne prisodi odločilna moč. V tem smislu je istruirati vse okrajne šolske svete.

Imenovanje g. Juga se je vzelo naznanje.

Slovenski Jug.

— **Slovenski izlet v Belgrad.** Slovensko pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« priredi začetkom meseca julija t. l. izlet v Belgrad. »Ljubljanski Zvon«, čigar predsednik je sedaj odvetnik in občinski svetnik g. dr. Anton Švigelj, bo torej prvo slovensko društvo, ki napravi poset bratom v kraljevini Srbiji. Ob priliki svojega izleta priredi društvo v Belgradu velik koncert, čigar čisti dobiček bo namenjen do polovice »Družbi sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani, do polovice pa »Kolu srbskih sestara« v Belgradu. Na koncertu se bodo proizvajale najmlodičnejše slovenske pesmi, predvsem narodne pesmi. Ker ima društvo izvrsten pevski material in ker vodi vaje kot izvrsten pevovodja znani gospod učitelj Bašte, se je nadejati, da bo koncert v vsakem oziru uspel. Kakor čujemo, bosta pri koncertu v Belgradu sodelovala kot izborna slovenska koncertna pevca znana ga. Iva pl. Föderanspergova in član slovenske gledališča g. Ljubiša Iličič.

— **»Narod s 14 parlamenti«.** Split-ska »Sloboda«, glasilo hrvatske napredne stranke v Dalmaciji, je priobčila te dni članek pod gori navedenim naslovom. V tem članku pravi med drugim: »Ako bi se ustavnost in svoboda naroda presojevala po številu poslancev, bi bil naš narod (pod našim narodom si predstavljamo Slovence, Hrvate in Srbe) najbolj ustaven, najbolj parlamentaren in vsled tega tudi najsvobodnejši narod na svetu. Ta narod je zastopan v teh-le velikih parlamentih: v dunajskem, peštanskem in carigradskem. V vseh teh parlamentih ima pravico, da se njegovi predstavitelji poslužujejo narodnega jezika in prav pred kratkim smo čitali, da je neki srbski poslanec v carigradskem parlamentu govoril v svojem materinem jeziku. Poleg tega ima ta narod dva svoja posebna samostalna parlamenta dveh neodvisnih držav: v Belgradu in na Cetinju. Nadalje imamo dva avtonomna, v bistvu poludržavna parlamenta: v Zagrebu in Sarajevu. Končno smo zastopani še v teh-le deželnih zbiorih: v dalmatinskem, istrskem, tržaškem, goriskem, kranjskem, koroskem in štajerskem. Zastopani smo torej v 14 državni in deželnih zbiorih! Kaj hočemo še več? Pa vendar, ali smo narod, ki živi polno ustavno življenje? Ali smo narod parlamentarec in narod parlamentaren? Ali odločujemo o svoji usodi, ali vplivamo na malo in veliko politiko? Ničesar od tega! Ti državni in deželni zbori so samo znak in predstavitelj naše razcepljenosti. Ustavnega življenja nam ti državni in deželni zbori ne jamčijo, ker se ali razpuščajo ali sploh ne sklicujejo, kadar bi imeli ali mogli dvigniti svoj glas ob priliki velikih dogodkov, ki se tičejo naše kože... Res, večkrat nam je treba priznati, da nismo sposobni za — veliko politiko, zakaj ono, kar mi smatramo, da je v interesu ne samo nas, nego tudi države in najvišjih krogov, proglašujejo često za državno nevarnost ali celo veleizdajo; kar je danes opasno in hudodelstvo, to postane preko noči spas in krepost... V vseh teh državni in deželnih zbiorih se razpravlja o naši koži. Toda naj govorimo o teh zbiorih — izločimo pri tem Belgrad in Cetinje — tako ali drugače, v odločilnih časih se vkljub temu dela, ne oziraje se na nas. Ako hočemo odobriti to, kar se stori, je dobro; jemlje se to na znanje, ako izražamo svojo nevoljo in ogorčenje, je zopet dobro; pošljemo nas domov...«

— **»Iz Bosne zlate.** Kako se reže kruh pravice v Bosni, kaže ta-le slučaj: Pred sodiščem v Starem Majdanu sta imela pravdo bogati trgovec Ahmed Šarić in revni srbski kmet Repajić. Pavda je bila civilna. V zvezi s to pravdo je Šarić trdil, da je Repajiću prodal neko zemljišče za 480 K. Na to je kmet pripomnil: »Ni res, zemljišče sem kupil za 460 K, a ne za 480 K.« Radi teh besed je sodnik Vuković obsodil kmeta brez vsake tožbe pri civilni razpravi v 2dnevni zapor, češ, da je z besedami »ni res«, razžalil bogataša Šarića! Zares, pravica nad vse, po tem načelu se ravna v Bosni zlati!

— **Volitev novega zagrebškega župana.** Prihodnji torek bo imel novoizvoljeni občinski svet zagrebški svojo prvo sejo. Na dnevnem redu te seje bo zaprisega novoizvoljenih občinskih svetnikov in volitev novega župana. Kakor smo že javili, bo za župana izvoljen arhitekt Holjac, ki ga slikajo kot izredno delavnega in sposobnega moža in navdušenega rodoljuba.

Po slovenskem svetu.

— **»Doba evolucij v Slovanstvu«** Velikonočni uvodni članek »Slovenskega Naroda«, naslovljen »Doba evolucij v Slovanstvu«, priobčujejo v daljšem eksperimentu praški »Narodni Listy«, glasilo dr. Kramarja, odnosno mladočeske stranke. To je znak, da se ugledni češki list, ki daje takorekoč smer slovenski politiki v Avstriji, strinja z našimi izjavami v dotičnem članku.

— **Grunwaldska slavnost v spomin** poljske in slovenske zmage nad Nemci pred 500 leti povzroča vladnim krogom tako na Dunaju kakor v Berlinu velike skrbi. Posebno se na Dunaju trudijo, seveda pod vplivom Berlina, da bi grunwaldski slavnosti odvzeli slovenski in protinemški značaj. V to so najeli grofe Tarnowskega in Wodzickiega, ki se sedaj trudita na vse načine, da bi se 500letnica grunwaldske bitke proslavila kot interna poljska stvar in da bi se na to slavnost ne vabili ostali Slovani. Dasi je radi tega ogorčena vsa poštena poljska javnost, vendar ni dvoma, da bodo »žlahčiči« končno prodrli s svojo nakano ter dosegli, da bo grunwaldski slavnosti po želji Dunaja in Berlina odvzeto vsako vseslovensko, predvsem pa protinemško obilježje. Prav pripominjajo k temu »Narodni Listy«: »Narodno čutečim Poljakom bi bilo priporočati, da bi razmislili, ako bi vzpričo teh okolištni ne kazalo zopet razpeti slovenske peruti ter poslati svoje zastopnike na slovenski kongres v Sofijo.«

— **Slovaška sokolska društva v Ameriki.** Slovaki na Ogrskem, torej na svojih rodnih tleh, ne smejo snovati sokolskih društev, ker smatrajo Madžari sokolsko organizacijo nevarno za obstanek madžarske države. Slovaška sokolska društva obstoje potemtakem samo v svoboni Ameriki. Tam imajo Slovaki 192 moških sokolskih in 58 ženskih sokolskih društev. Moška društva štejejo 5330 članov, ženska pa 1134. Društveno glasilo je »Slovenski Sokol«, ki izhaja v Alleghenyju.

Razne stvari.

* **Ljudski preki sod.** Pred kriminallnim sodiščem v mestu Dallas v Zedinjenih državah se je zagovarjal neki zamorec radi zlorabe dvestne bele deklice. V sodni dvorani se je nabralo mnogo občinstva, ki je sredi obravnave zagrabilo zamorca ter ga iz drugega nadstropja vrglo z glave navzdol na cestni tlak. Mrtvo truplo so nato še obesili na neki slavalok. Napadalec so bili večinoma kmetje iz okolice. — V Greenwoodu, Miss., je zamorski duhoven, imenom Wallace streljal na policajja J. W. Slacka, katerega je nevarno ranih. Vsled tega se je takoj ustanovil ličarski odbor, ki je zbral množico, ki je duhovna prišla in ga obesila na prvem drogju. Nekoliko meščanov je zaman prosilo ličarje, naj tega ne store. Nekateri tudi trdijo, da je duhoven še živel, ko so ga odrezali in da so ga odnesli domov, kjer je kmalu umrl.

* **Procesija na tiru.** Procesija, ki je šla čez tir železnice Vimcart-Milan v Italiji, je bila ravno na tiru, ko je pridrdral vlak iz Milana. Strojevodja je piskal, žvižgal brezuspešno. Naposled se je mogla procesija vendar le razdeliti, da je šel vlak po prostem tiru, toda zato so pa moški in ženske, ki so ravnožarje molili, naskočili vlak in ga poskušali z bakljami užgati. Orožništvo je komaj in komaj preprečilo večjo nesrečo. Na jeziku boga, v srečo hudobijo!

* **Med Japonsko in Zedinjenimi** državami se dlje časa traja precej resen diplomatski spor. Japonsko kakor amerikansko časopisje je zelo bojevito. Nedavno je ugledni amerikanski bankir Schiff vehementno napadel v nekem govoru Japonsko radi njene mandžurske politike. Japonski časopis ao Schiffov govor dopovedno preveli, ter ga razširili

po celi deželi, kar je izvalo med Japonci največje ogorčenje. Vse japonke časopisje je edino v tem, da imata v Mandžuriji odločiti izključno le Japonka in Rusija.

Nesreča v Okōritu na Ogrskem. Prvotno poročilo o grozni nesreči na plesišču v Okōritu je bilo nekoliko pretirano. Skupno število ponesrečenih a pozneje vsled opeklin umrlih znaša 335. V skednju zabiti ljudje so v obupu vlomili neko desko, tako da je nastala mala odprtina, skozi katero je dohajal zrak. To je seveda povzročilo, da se je ogenj še hitreje razširil. Ljudje, ki so se rešili skozi ozko odprtino, so z gorečo obleko tekali po vasi, dokler niso vsi opečeni in ožgani popadali po tleh. Nek rešen zidar pripoveduje, da ga je več rok držalo za suknjič, ko je bil že zunaj skednja. Ker si ni mogel drugače pomagati, je z žepnim nožem prerezal suknjič, katerega del je ostal v rokah za izhod za borečih ljudi. Skoro vse deklice v Okōritu so postale žrtve nesreče. Zgorela sta tudi dva otročka, ki sta imela skrbeti za red na plesišču. Mrtva trupla so začeli iz zdravstvenih ozirov takoj pokopavati. Veliko preglavico so delali neštevili psi, ki so se spravili na mrtvece. Mnogo so jih morali postreliti, ker bi bili sicer raztrgali mrtvice. Izmed rešenih ljudi so nekateri še vedno v smrtni nevarnosti in se bo število mrtvih še izdatno pomnožilo.

Menelik f. »Agence Havas« poroča, da je umrl tam Neguš Menelik večerja dopoldne. Cesarica je v rokah prestolonaslednikove stranke.

Delitve otrok. V New Orleansu v Zedinjenih državah so prejšnji teden razdelili med tamošnje prebivalce vagon otrok, ki so jih poslali iz newyorških sirotišnic in drugih zavodov. Prihoda otrok je čakalo več sto ljudi, toda otroke so dobili le oni, ki so že prej prosili zanje. Mnogo ljudi, ki bi radi adoptirali otroke, je moralo oditi praznih rok.

Mesto 600.000 frankov — dva cilindra. Neki upnik je te dni rubil princea Helin-Sagana radi dolžnih 600.000 frankov. Izvršilni organ pa je mogel zarubiti samo dva princeva cilindra, kajti vsa oprava v vili, v kateri biva princ, je last njegove soproge Anice Gouldove, sicerke znanega ameriškega milijardarja Goulda. Bogata Anica se je svoje- ga visoko-aristokratskega, toda globoko zadolženega moža prav kmalu naveličala ter je pobegnula nazaj v svojo plebejsko domovino.

Profesor na počitnicah. Znani srbski profesor M. I. Pupin, ki predava na vsučenilišču Columbia v New Yorku si je izposloval daljši dopust, da si na svojem posestvu v Norfolku malo odpočije. Da si prežene enoličnost svojega proforskega življenja, je sklenil požgati suho travo na svojih travnikih. Vsled velikega vetra se je pa ogenj nenavadno hitro razširil ne samo po njegovih travnikih, marveč tudi po travnikih njegovih sosedov. Profesor je sicer začel takoj gasiti, toda bilo je prepozno; prišla je na pomoč tudi požarna bramba, vendar niso mogli preprečiti, da bi ne pogorel profesorjev hlev in bližnja sosedova vila. Take izpremembe si najbrž v svojem poklicu profesor Pupin ni želel.

Spekulant napaden na borzi. Znani čičaški spekulat J. A. Patten, ki je lansko leto »zaslužile« na borzi v Chicagi nad dvajset milijonov dolarjev, je nedavno prišel na borzo v Manchesteru na Angleškem, da tudi tu poskusi svojo srečo. Ko se je v Manchesteru zaznalo za njegov prihod, se je polastila borznih krogov velika razburjenost, kajti nekateri borzižanci so napravili lansko leto vsled Pattenovih spekulacij ogromne izgube. Ko se je torej prikazal na borzi v Manchesteru, tedaj ga je naskočilo vse občinstvo, ki se je nahajalo na borzi ter ga neumisljeno preteplelo. Patten je bežal na ulico, pa tudi tu je dobil nebroj klofut in bre. Da ga ni policija potegnila v zaprti voz, bi ga bila razjarjena množica gotovo ubila. Patten se sedaj vozi v svojo domovino v Zedinjene države s trdnim sklepom, da ne pride nikdar več na manchestersko borzo.

Časi se izpreminjajo in z njimi tudi ljudje. Minolo nedelje je nek duhoven v Brooklinu razlagal svojim poslušalcem postanek bajke o peklju z njegovim večnim ognjem in trpljenjem. Dokazoval je strmečim ljudem, da je vse, kar nas uči katekizem in druge svete knjige o hudičih, o Luciferju in drugih višjih peklenskih spremljevalcih, izmišljeno. Vse bajke o posmrtnem trpljenju si je izmislila duhovščina raznih ver, da je mogla sama na račun svojih strahopetnih privržencev dobro živeti. Duhovnik je trdil, da povzročajo pekel že na zemlji ljudje sami s svojo grozno zavistjo in škodoželjnostjo. Da se pa njegova propoved razširi tudi med onim občinstvom, ki ne zahaja v cerkev dotičnega duhovna, jo je objavil v več newyorških listih, za-

kar je seveda moral plačati par tisoč dolarjev. — Če bi bil pred dobrim stoletjem govoril in pisal kak duhovnik kaj podobnega, bi bil že čez 48 ur prah in pepel. Saj je katoliška cerkev sežgala celo ljudi, katerih učenje niti za senco ni bilo slično »heretičnim« naukom duhovnika v Brooklinu.

Napad v mošeji. Te dni je obiskala večja družba ameriških turistov neko turško mošejo v Jeruzalemu. Amerikanci, vajeni povesod svobodnega gibanja niso prav nič pomislili, da se nahajajo v svetišču. V mošeji so se pogovarjali ter kazali na različne zanimive predmete. Slednjič so postavili še fotografičen aparat, da bi fotografirali notranjost mošeje... Tam v nekem kotu pa je čepel pravoverni moslem, romar iz daljnega Afganistana. Pobožno je molil k svojemu Alahu, pa so ga prišli ti krivoverci motiti v njegovem svetem premišljevanju. Dolgo se je premagoval, ko pa je videl, da hočejo tuji s fotografiranjem onečastiti svetišče, je skočil pokonci, zagrabil revolver ter začel slepo streljati na Amerikance. Ranil je dve gospodični in sicer je eni razbil oko, drugi pa je prestrelil roko. Divjega moslema so slednjič zvezali ter zaprli. Ti presneti Amerikanci res nimajo nikakega spoštovanja niti do katoliških, niti do turških svetišč.

Kongres za ohranitev ameriške žene. Amerikanska žena je dandanes bolj moška kot pa lepa. To dejstvo je združilo ameriške umetnike, učenjake in krojače v kongres v New Yorku, kjer so se posvetovali, kako odpraviti to naciionalno nesrečo. Kipar Potter je trdil, da so dobile vsled športa ameriške žene preširoka pleča, in izgubile boke, med tem ko je rekel največji ameriški krojač Hitchens, da ne more nobeden krojač napraviti lepe ženske obleke takim moškimi postavami, kakršne imajo Američanke. Kongres je sklenil, naj se izdela postava, ki naj zabranjuje ženskam vsako telesno delo, ki bi zamoglo slabo vplivati za njihovo zdravje.

Tisočletnica časopisa. Nedavno je obhajal najstarejši list na svetu tisočletnico svojega obstanka. Ta list se tiska v kitajskem jeziku in se imenuje »Pekinski list«. Kljub temu pa, da imajo Kitajci najstarejši časopis, se je vendar njihova žurnalistika začela dvigati šele leta 1900. Od tega leta dalje je kitajsko časopisje v vsakem oziru zelo napredovalo. Časopis, kakor sploh vsak popir, na katerem je kaj natisnjeno, uživa na Kitajskem največje spoštovanje. Gorje človeku, ako bi ga dobili, da je rabil kitajsko pismo na gotovem kraju. Obsodili bi ga kakor največjega hudodelca. Kitajski pismenski znaki so posvečeni starodavnim domačim svetnikom, katerih spomin je Kitajcem nad vse svet. Zato pa hodijo po kitajskih mestih in trgih takozvani »boneci«, neke vrste duhovniki, ki pobirajo slušanje odpadle koščke tiskanega popirja. Ta stari časopisni popir se nato svečano zažge pred podobami kitajskih bogov.

120leten starec. V Pluski v hrvaškem Zagorju živi starec imenom Janko Halambek, ki je star 120 let in ima dve hčeri, ena je stara 85, druga 82 let. Halambek ni bil nikdar v svojem življenju bolan. Oči ima tako zdrave, da zamore še danes utakniti sukanec v iglo. Zlasti ima svoj spomin in pripoveduje dogodke, ki so se vršili pred 100 leti.

Slovenci in Slovenke!

(Zaplemba tega sestavka je razveljavila višje deželno sodišče v Gradcu.) Češki državni poslanec Vaclav Klofač je v seji avstrijske delegacije dne 30. oktobra 1908. govoril do besedno tako-le:

»Uporabljam, zavedajoč se tega svojemu imuniteto v to, da s te delegacijske tribune naravnost z gromovitim glasom kličem vsemu narodu, da se naj ravna po načelu »Svoji k svojim«, posebno sedaj strogo in konsekvntno, da ne razbija nemških oken, ampak da ne obiskuje nemških in nemško - židovskih trgovin, da ne kupuje tujih izdelkov in tako mogočno uveljavi svojo moč kot konsument, ki zamore v odločilnem trenutku vzporediti čudeže, če je organiziran in četudi na nas pošiljajo orožnike in vojske! Ti nas sicer zamorejo razganjati, morda tudi raniti, toda niti z artilerijo, niti s celimi divizijami konjenice nas ne more nihče prisiliti, da bi zahajali v prodajalne naših sovražnikov, katerih sinji nas provocirajo, ter jim nosili težko zaslužene groše. Zločinec proti češki stvari je sedaj vsak, kdor bi ravnal drugače. Niti vinarja ne več onim, ki nas zasramujejo in žalijo!

Ponavljam: Niti ena češka noga ne sme več v trgovine onih, ki pljujejo na vse, kar je nam sveto in drago. Čeh mora podpirati Čeha. Čeh mora kupovati pri Čehu!

Razglednost.

— Hrvatske narodne pesmi, harmonizirane za mešani zbor in za koncertno izvedbo prirejene, so izšle, in sicer tiste pesmi, ki jih je »Kolo« v Ljubljani in v Zagrebu pelo s tolikim uspehom. Naroča se lahko pri avtorju, g. Antonu Audělu, zborovodji »Kola« v Zagrebu. Cena 2 K 40 v.

Vse tu naznanjene knjige so dobivajo v »Narodni knjigarni« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 7.

Telefonska in brzojavna poročila.

Proti »Slovenčevim« infamijam.

Dunaj, 31. marca. »Slovenec« zatrjuje v zagati, v katero je zašel s svojimi obdobjitvami glede zadnje seje »Zveze južnih Slovanov«, da je komunike o dotični seji priobčila »Slavische Korrespondenz«. Temu nasproti konstatujem, da »Slavische Korrespondenz« o dotični seji ni priobčila nobenega komunikeja, kakor tudi ne nobene druge vesti, ter zavračam to tako neutemeljeno, kakor zlobno sumničje »Slovenec« s tem bolj upravičeno odločnostjo in ogorčenostjo, ker je splošno znano, da »Slavische Korrespondenz« nikdar ne priobčuje ničesar razen tistih komunikejev in notic, ki jih ji izroča v objavljenju »Narodna Zveza«, »Slovenska Enota«, ali kak posamni klub. V tem slučaju pa uredništvu »Slavische Korrespondenz« ni izročila nobenega komunikeja niti »Zveza južnih Slovanov« niti kdo drugi. Češki pregovor pravi: kdor sedi v peči, vidi tam druge. Morali bi biti vsi ilojalni za to, ker so ilojalni gospodje pri »Slovenec«. Uredništvu »Slovenca« v Ljubljani sem poslal popravek in s tem je stvar zame končana. — Ces. svet. Josip Penizek, izdajatelj »Slavische Korrespondenz«.

Avdijence.

Dunaj, 31. marca. Cesar je danes sprejel med splošnimi avdiencijami ministre dr. Haerdla in grofa Stürghka ter soprogo in sina pokojnega barona Helferta.

Baron Gautsch.

Dunaj, 31. marca. Predsednik najvišjega računskega dvora, bivši ministrski predstnik baron Gautsch, se je danes zjutraj vrnil iz Rima.

Zajet zrakoplov v Srbiji.

Belgrad, 31. marca. V Dubokem Potoku v bližini Belgrada se je spustil na zemljo zrakoplov, v katerem sta bila dva Nemca. Zrakoplov nosi ime »Hamburg«. Pri zasilanju se je dognalo, da sta zrakoplova višji poštini tajnik Schubert iz Berolina in profesor dr. Biller iz Grünvalda. V zrakoplovnici ladjei so našli več zemljepisnih kart balkanskega polotoka, pred vsem pa zemljevide Bosne, Srbije, Črne gore in Makedonije. Oblast je zrakoplova, ki sta izjavila, da sta došla iz Draždan, internirala, da se prepriča, ako nista vojnuna.

Italijanski parlament.

Rim, 31. marca. Ministrstvo Luzatti je prejektno. Vlada skliče parlament na spomladansko zasedanje dne 20. aprila.

Narodno zdravlje. Tako se sme imenovati boleti utešujo e, mišice in živce krepčujoče, kot mazilo dobro znano »Mollove francosko mazanje in sol«, katero se splošno in upešno porablja pri trganju po udih in pri drugih naslednjih prehlajenja. Cena steklenici K 1-00. Po poštnem povzetju razpošilja to mazilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na Dunaju, Tuchlauben 9. V zalogah po deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov prepart, zaznamovan z varstveno znamko in podpisom. 2 29

Dobre volje človekove, Iakor znano, nič laže ne skali nego bolezen ali slabost. Tem dragoceneje je na dejstvo, da imamo zanesljivo in hitro delujoče zdravilo in domač pomoček proti temu, namreč: lekarničarja Thierryja balzam in centifolijsko mazilo iz lekarnice pri »Angelu varhu«, A. Thierry v Pregradi pri Rogatecu, katerih prednosti so splošno priznane.

Dobro jutro! je običajni jutranji pozdrav. Izkušnja nas uči, da pretek prvih dnevnih ur odločuje razpoloženje celega dne. Zatagadelj je važno, da zajutrujemo, kar nam dobro tekne in ne razburja. Vsak zjutraj najrajši pije svojo kavo. Ta pa ima le tedaj slačen okus in ne razburja živcev, ako je narejena iz Kathreiner Kneipp-sladne kave. To ovažuje skrbna gospodinja in da obvaruje manjvrednih izdelkov, zahteva pri nakupu ne samo »sladno kavo« ampak pristen Kathreiner.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustakemich.

Slovenci in Slovenke! Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

Zlata svetinja
Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolje kram.
čistilo za
zobe

Seydlin

Dobiva
se
povsod.

izdaje:
O. SEYDL
Stritarjeva ulica 7.

Kemik dr. Ing. Hirsch, Olomouc. Kemično-tehnična preiskava je izpričala, da ej »Seydlin« prav izvrstno uporabna usna voda, ker so njeni podatki popolnoma neškodljivi in se 2 njo lahko razkužuje.

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higijena razstava na Dunaju 1906.
Prvo odlikovanje in častni diplom
1. stali kolajni.

Povzroča voljo do jedi.
okrepča živce, poboljša
kri in je

rekonvalescentom
in malokrvnim
zelo priporočeno od zdrav-
niških avtoritet

izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 6000 zdravniških sprideval.

I. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni zdravnik
TRST-Barkovlje.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 31. marca 1910.

Termin.

Pšenica za april 1910.	za 50 kg	13-50
šenica za maj 1910.	za 50 kg	13-50
Pšenica za oktober 1910.	za 50 kg	11-9
Rž za april 1910.	za 50 kg	8-60
Koruza za maj 1910.	za 50 kg	6-12
Oves za april 1910.	za 50 kg	7-16

Efektiv.

10 vin. višje.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300-2. Srednji zračni tlak 730-9 mm

februar.	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v C	Vetrovi	Nebo
30.	2. pop.	732.8	5.3 sr. jzhod	oblačno	
	9. zv.	732.7	2.8 sr. jug		
31.	7. zj.	734.4	0.4 p. m. svzh		

Srednja večerajšnja temperatura 3-3, norm. 6-4. Padavina v 24 urah 0.6 mm. Danes zjutraj je padlo nekoliko snega.

Razglednice

umetniške.

in
pokrajinske

se dobe vedno
v veliki izbiri v

»Narodni knjigarni«
Prešernova ulica 7.

O dostojnosti

Sestavil

Edvin Rozman,

konces. učitelj plesa.

Cena 70 vin, s pošto 80 vin.

Ta knjižica obsega vsa potrebna navodila, kako se je vesti v spodobni družbi. Brez dobrih manir ni nikomur mogoče izhajati; človek je smešen in preziran. Obleka sama ne stori človeka, treba se je tudi obnašati, kakor je navada med olikanimi ljudmi. Iz knjige »O dostojnosti« posame lahko vsakdo polbreh naukov za primerno vedenje v vseh slučajih življenja.

Knjiga se dobiva v

»Narodni knjigarni«
v Ljubljani,
Prešernova ulica št. 7.

Šivilje se sprejmejo

pri 115

A. Singer v Gosposki ulici št. 4.

Krasna soba

zračna, z dvema oknom, razgled na Tivoli, lepo meblavana, klavir na razpolago. se takoj odda na Bleiweisovi cesti 20, II., desno. 1150

Nov pianino

se po nizki ceni proda.

Ogleda se lahko pri vratarju »Hotel« pri Maliču. 114

Pomožni delavci

se sprejmejo v trajno delo v kranjski železnin. tovarni v Kamniku.

Gozdi

zelo lepi, mali in veliki, največ smreke, se na Spodn. Stajerskem na prodaj. Pojasnila daje 1047 Matija Obrat Pobrežje št. 229 pri Mariboru.

Stanovanje

obstoječe iz ene velike ali dveh manjših sob, kuhinje in pritklina

išče stranka brez otrok za 1. april v mestu ali na njega periferiji.

Naslov pove upravništvo »Slovenskega Naroda« 1086

200 do 300 K na teden

lahko zaslužijo agenti (tudi dame) s prodajo patentirane novosti. Predstaviti se je v hotelu pri Slonu vrata št. 52 jutri v petek 1. aprila popoldne med 3. in 4. uro. Evt. tu ima pisna vprašanja na Dunaj XV Postfach 8.

Ugodna prilika!

Proda se po jako nizki ceni iz kinematografa »Pathé« okolu

100 finih stolov,

električni klavir in lep pianino.

Vračati se pri blagajni kinematografa »Ideal«. 1149

Sprejmo se

pisarniška moč,

blagajničarka

in 1143

učenec.

Ponudbe na

Ivana Perdana v Ljubljani.

Centri zastoj in 1045 poštnine prosti.

Pozor!

Kdor želi imeti dobro uro, naj zahteva z znamko

»UNION«

ker te ure so najbolj trpežne in natančne, dobe se pri

Fr. Cudnu

uravni in trgovci v Ljubljani.

Dejatelj in zastopnik švicarskih tovarn »Union« v Biel in Genèvi.

Umani, pretani, briljantni.